

Straaljagers en politici; geen gelukkige combinatie

Hans Heerkens

Faculteit Management & Bestuur

Wat gaan we doen?

- De opvolging van de F-16
- De kandidaten
- De JSF
- Is de JSF de beste keuze?
- Conclusies

- Ik ga niet diep in op kosten JSF

De F-16

De opvolging van de F-16

- F-16 is beste middelzware gevechtsvliegtuig ter wereld maar
- Niet stealthy voor radar en andere sensoren
- Beperkte actieradius
- Sommige nieuwe sensoren moeilijk in te bouwen
- Prestaties erg beïnvloed door wapenlading

- Nieuwe (Russische) jagers hebben betere prestaties
- Onderhoud wordt moeilijker en duurder
- VS stopt met verdere ontwikkeling

De kandidaten

- Lockheed Martin F-35A Lightning II (Joint Strike Fighter of JSF) (VS)
- Dassault Rafale (Frankrijk)
- Eurofighter Typhoon (Engeland, Duitsland, Italië, Spanje)
- Saab JAS39 Gripen (Zweden)
- In gebruik vanaf 2016
- Aantal: van 102 via 85 naar 55 of 36?
 - De Spiraal des Doods

Lockheed Martin F-35A JSF

Rafale

Eurofighter Typhoon

Saab JAS39 Gripen

De JSF

- Eenzits, eenmotorig
- Stealthy (beperkt)
- Bewapening intern meegevoerd
- Actieradius ongeveer 1000 km met 2 500 kg bommen en twee luchtdoelraketten
- Topsnelheid Mach 1,6-1,7
- Kruissnelheid en snelheid op geringe hoogte onbekend, maar beter dan F-16
- Distributed Aperture System, FLIR, ESM

- Stuwkracht-gewichtverhouding maximaal 1
- Groter en zwaarder dan F-16, dus potentieel duurder (60-100 miljoen Euro)
- Maar 'productiever'; meer bommen op doelen verder weg, grotere overlevingskans
- Kleine broer F-22
- Drie versies

Dit is hem

Is de JSF de beste keuze voor Nederland?

- Wat is 'beste'?
- Wordt er gekozen?

Aan welke eisen moet de opvolger van de F-16 voldoen?

- Expeditionaire operaties (Afghanistan, Libië)
- Grote regionale oorlog (Korea, Venezuela)
- Existentiële oorlog (China, Derde Wereldoorlog)

Expeditionaire operaties

- Geen luchtdreiging
- Geen luchtdoelraketten
- Geen dreiging eigen bases
- Tegenstander in het defensief; wij bepalen acties en hebben numeriek overwicht
- Goede samenwerking met bondgenoten
- Langdurig, dus weinig ruimte voor verliezen
- Verliezen politiek onacceptabel
- Krijgsmacht moet intact blijven voor andere taken

Grote regionale oorlog

- Grote maar plaatselijke en tijdelijke luchtdreiging
- Luchtdoelraketten zeer belangrijk
- Beperkte maar reële dreiging eigen bases
- Tegenstander kan initiatief nemen (vooral in begin), kan tijdelijk en plaatselijk overwicht hebben
- Hopelijk goede samenwerking met bondgenoten
- Waarschijnlijk kort durend
- Verliezen in begin onacceptabel
- Krijgsmacht paraat voor andere conflicten

Existentiële oorlog

- Grote en onberekenbare luchtdreiging
- Vijandelijk gebied zwaar verdedigd
- Grote dreiging eigen bases
- Tegenstander heeft, zeker in begin, initiatief en numeriek overwicht
- Bondgenoten niet altijd beschikbaar
- Duurt tot beide partijen zijn uitgeput
- Nadenken over verliezen is luxe
- Overleven is enige prioriteit krijgsmacht

Dus: het zwartste scenario

- JSF moet zelfstandig opereren
- Diep in vijandelijk gebied
- Tegen sterke verdediging
- Kan voorwaarden operatie niet bepalen
- Is ook in eigen gebied niet veilig

Hoe scoort de JSF?

- Stealthier dan concurrenten
 - Opsporen
 - Aanvallen
- Matige vliegprestaties
 - Als stealth niet meer werkt
 - Als actieve sensoren moeten worden gebruikt
 - Stealthy doelen
 - Buiten bereik vliegend radarstation
- Duurder dan Gripen, goedkoper dan Rafale en Typhoon
- Euro's, banen en kennis verlaten Europa; VS domineren
- Exploitatie waarschijnlijk relatief goedkoop
- Logistieke ondersteuning
- MSIPs. Beperking: airframe

Waarom is de JSF favoriet ondanks beperkingen?

- Alternatieven hebben ook nadelen
 - Duurder
 - Ondersteuning, ontwikkeling
- Luchtmacht wil JSF
 - Amerikaans
 - Gronddoelen hebben prioriteit
 - Beter één taak goed dan twee matig
- Onbemande vliegtuigen; zij en wij
- Aanval versus verdediging
- Wat wil de Tweede Kamer?
 - Ik heb geen idee, maar...

A comedy of errors

- 2002: 800 miljoen Euro geïnvesteerd in Nederlandse deelname aan ontwikkeling JSF
- 2010: Een testvliegtuig gekocht, tweede op komst
- 2011: Zware bezuinigingen op defensie
- Wat is er – publiekelijk - niet gebeurd?
 - Gevolgen investering 800 miljoen
 - Rol straaljagers in veiligheidsbeleid

- Militair-technische eisen
 - De brandverzekering: poliskosten tegen schade
 - Paul Kennedy: balans militaire uitgaven en economische groei
- Verschillen met VS en VK
 - Vliegtuigen tegen luchtdoelen
 - Ondersteunende infrastructuur
- Gezamenlijke aankoop (EPAF)

Redenen

- Voorstanders
 - Geen herhaling van aanschaf F-16
 - Hoe minder discussie, hoe beter
 - Kleine stapjes
 - Fabrikant geeft weinig informatie
- Tegenstanders
 - Willen soms helemaal geen straaljager
 - Denken alleen aan geld
 - Kijken naar achterban

Gevolg

- Toen: F-16 was beste, maar veel discussie
- Nu: Geen optimale kandidaat, nauwelijks discussie

Wat nu?

- Alsnog discussie over eisen en kandidaten
- Wellicht bakens radicaal verzetten
 - Regeneratie
- Onderzoek naar besluitvorming (het gaat om 8 miljard Euro)
- Lessen:
 - Procedures helpen niet
 - Niet verschuilen achter achterban
 - Kiezer: doelen, politici: inzet middelen
 - In ander systeem was het niet beter gegaan

Vond je dit interessant?

Dan is

de Minor Luchtvaarttechniek
misschien iets voor jou

De Minor Luchtvaarttechniek

- Kennismaken met het vakgebied luchtvaart
- Toepassen van je kennis op luchtvaartproblemen
- Zowel techniek als bedrijfskunde
 - Aërodynamica
 - Constructies
 - Vliegtuigaankoop door luchtvaartmaatschappijen
 - Gastsprekers uit de praktijk
- Afsluiting: een conceptontwerp voor een vliegtuig maken

Vragen?

Discussie!